

Türk'ün Kara'sı (2): Aziye Toprakları

Hüner Şencan

Biz "Asya" diye okuyoruz ya, belki aslı Aziye... Kelime, Sümerlerin sık kullandıkları "zû" sözcüğünden geliyor olabilir. Sümerya'da "zû" veya "azu" sözcüğü kutsal çağrışımlarla yüklü... Azu, "semavi kuşların veya âriflerin yaşadığı topraklar" demek. Veya Zû tanrısının... Zû denilen tanrı temsilcilerinin...

İnsanların Asya-Aziye kıtasına 40 bin yıl önce geldikleri varsayılıyor. Küçük aile grupları halinde olmalı. Dünya, *Son Buzul Çağı* içinde ve insanlar ciddi yaşama zorlukları çekiyorlar... Buzul Çağı, yaklaşık MÖ 10 bininci yılda sona eriyor ve Dünya nihayet ısınmaya başlıyor... İlk giriş yıllarından itibaren Buzul Çağı'nın sonuna kadar kıtada yaşayan tüm insanlar "kara"... Çünkü hepsinin kökeni Afrika... Bilim insanlarının yazdıkları doğruysa Kafkasya ve Avrupa'nın değişik yerlerinde yaşayan ilk insanların kara olan tenlerinin "açılmaya", "pembeleşmeye" başlaması milattan önceki son altı bin yılda gerçekleşiyor.

Arkaik 40 binden 10 bine kadar geçen uzun süre hakkında ne yorum, ne de tahmin yapıyoruz. Çinliler, MÖ 750 bine tarihlenen insan kemiği parçaları bulduklarını iddia etse de ayrı bir örnek, ayrı bir iddia olarak kalıyor bu tez.

Geniş Asya kıtasının, "orta bölümündeki topraklar" ilimizi çekiyor. Hazar Denizi'nin doğusundan Moğolistan toprakları sınırına, hatta Japon Denizi'ne kadar olan bölüm...

Orta Asya'nın en doğusu Tunguzya... Ve orası da bize ait... Yani Kara Türklere... "Orta Asya" sözcüğü kıtanın kuzey ve güney yönlerinden "orta" sayılabilir ama doğu yakasındaki uzantıyı dikkate alırsak orta değil, çünkü okyanus sularına ulaşıyor... Bu bölge, bizim için Zû adı verilen âriflerin, ulûhil insanların yaşadığı yerler... Yani Azûların... Aziye'lerin... Aziz insanların...

Genel kabul görmüş bir fikir var. "Türkler Azû topraklarının insanlarıdır" diye... Yani Orta Asya'nın... Bu fikir doğru fakat eksik... Ben şöyle ifade ediyorum... Orta Asya, "sütün mayalandığı yer"... Maya, bugünkü Suriye-Filistin, Anadolu ve Sümer topraklarından kuzeye göç edip Orta Asya'ya yerleşen kabilelerin "karışık etkileşimi"... Tarih öncesi dönemde dahi bölgede binlerce oba, kavim veya soy vardı... Bu soyların yaşama alışkanlıkları, dilleri ve kültürleri büyük ölçüde birbirine benziyordu... Mayalanma süreci 2000 yıl sürdü. Kabaca MÖ 1500'lü yıllardan itibaren Sümerlerin bir bölümü, Hititler, Fenikeliler, Filistinliler, Huriyanlar ve Elamlardan çok sayıda kabile Orta Asya topraklarına yöneldiler. Yeni yurtlar, hayvanları için yeni mera arayışı içindeydiler. Milattan Sonra 500'e kadar devam etti bu süreç... Göçerler, bölgedeki yerel halkla etkileşim içine girdiler ve onlarla kaynaştılar. Güçlendiler... Kelime aldılar, kelime verdiler... Dillerini yeniden şekillendirdiler, belirginleştirdiler ve ayrıştırdılar... Bileşik, çok renkli, çok sesli fakat ortak kültürlü, ortak liderli bir topluluk olmayı başardılar.

Kara Türklerin "maya tutması" iki bin yıl süren bu etkileşim süreci sayesinde gerçekleşti.

Hayret... Milletlerin oluşum süreci ile evrenin oluşum süreci birbirine ne kadar da çok benziyor? Bu olgu, sadece bizim değil, tüm toplumların gerçeği... Coğrafyanın farklı bölgelerinde çok sayıda kabile bir araya geliyor ve daha büyük topluluklar oluşturuyorlar. Bu olguyu, “coğrafyanın sıkleti” olarak tanımlayabiliriz. Toplulukları taşıyabilen coğrafyalar ve taşıyamayanlar... Asya veya Azuya coğrafyası Türklerin sıklet merkeziydi. Çeken... Mayalayıp büyüten ve sonra sılaya uğurlayan...

Orta Asya topraklarına Kara Türklerden önce gelip yerleşen ve bölgenin asıl yerlisi olan başka insanlar da vardı. Hintliler milattan önce sekiz-on bin yıldır oradaydılar. Çinliler daha da eski olabilir... Moğollar ve Tunguzlar bölgeye gelen ilk Kara Türkler arasındaydılar. Eğer tarihçiler anlarsalardı Moğolların Türk olduğunu daha rahat söyleyebiliriz. Fakat kanımca, Türk değil... “Maya” işlevine sahip bölgede yaşayan çok sayıdaki topluluktan biri onlar... Maya sözcüğünü şöyle anlıyorum; “iki hidrojen ve bir oksijen atomu birlikteliği”... Bu molekülün iki hidrojen atomu Moğol, bir oksijen atomu ise Türk... Binlerce yıl devam eden bir süreçte çevredeki kavim veya topluluklardan bazı atomları almış kendi molekül yapımız içinde eritmişiz. Bu teori diğer topluluklar için de geçerli. Molekül yapımız içinde yer alan atomların bir bölümü rengârenk, diğerleri daha mütecanis... Benzerlik gösterenler kendi “kara” tonumuza sahip olanlar ve daha sık etkileşim içinde bulunduğumuz soylar...

Biz, Orta Asya’da mayalanarak ortaya çıktık ama aslında Fenike’liydik ve Suriyeli... Anadolu-luyduk... Hititli ve Huriyeli¹... Mısırlıydık, Sudanlı, Somalili, Esi-yopyalı... Büyük ölçüde Sümerliydik, Akatlı... Hintlilerin ataları olan Harapanlıydık... Makedonya’nın Kalkandelen şehrinde “Harabati Baba” temasına sarılır mıydık yoksa hiç... Şimdi bize “çok uzak” gibi gözükse bu topluluklar binlerce yıl süren tarihi süreçte ve farklı coğrafyalarda kimi zaman atalarımız, kimi zaman komşularımız, kimi zaman da akrabalarımız olmuştu... Fakat zaman içinde birbirimizden koptuk, geçmişimizi unuttuk... İnsanoğlu rahatlamak, zihinsel bilgi yükünü üzerinden atmak istiyor; bu nedenle de çabuk unutuyor... Ayrılmış ve ayrılmışız... Sonra yeni birliktelikler kurmuşuz... Adeta yeniden doğmuşuz. Bu süreç bütün toplumlar için geçerli. Hiç bitmedi, hâlâ devam ediyor ve kıyamete kadar sürecek.

Milattan önce iki bin beş yüzlü yıllarda Sudan, Mısır, Filistin, Fenike, Sümerya, Elam, İndus ve Dravidya birbirinden uzak topluluklar değillerdi. Yatık elips şekli içine alarak gösterebileceğimiz bu topraklara bir ad verebiliriz: Kutsiya... Kut’a veya kutsallığa inanan insanların yaşadığı yerler. Beş bin yıl önce Kutsiya’da yaşayan insanların kelime hazinesi üç bin civarındaydı ve en az yarısı ortak... İnsanlar yerel sözcüklere ve herkesin anlayacağı ortak kelimelere sahiptiler. Belki şöyle söylemek daha doğru... Bölgede ortak kelime sayısı çok olan, az olan veya hiç olmayan “kabileler” vardı... Yer değiştirme, göçler ve etkileşim yeni kelimelerin üretilmesine, mevcutların paylaşılmasına neden oluyordu. Binlerce yıl yakın coğrafyada yaşayan kabileler arasındaki ortak kelimelerin sayısı ve ortak yaşama kültürü benzerliği uzak coğrafyada yaşayanlara göre çok daha fazla idi... Türkleri tarih sahnesine çıkaran mucizevi “oksijen atomu”, ortak yaşama kültürü ve ortak değerlerin korunması gerçeğiydi. Kültürünü ve değerlerini kaybeden topluluklar varlıklarını sürdürüyorlar, yok oluyorlardı.

Kara insanlar Orta Asya’ya 40 bin yıl önce girdiler ama ciddi bir varlık gösteremediler, nedeni Son Buzul Çağı’nın olumsuz yaşam koşulları...

¹ Hurrian kelimesi böyle okuyorum.

MÖ 10 binli yıllardan sonra doğa yeşermeye ve havalar ısınmaya başladı. MÖ 3 binli yıllara gelinceye kadar arada yedi bin yıllık bir süre var... Bilinmeyen bir dönem... Bilim adamları bir takım buluntulara bakarak tahmin yürütüyorlar. Bu dönemde Karadeniz'in kuzeyinden gelenler; Hindistan ve Çin'den göç eden insanlar Orta Asya'nın geniş topraklarına düzensiz dalgalar halinde yerleşmeye başladılar. Ton farkını bir kenara bırakarak belirtmek gerekirse bu insanların hepsi "kara" idi... Ama "kara" sözcüğünün bir "simge" olarak kullanılması henüz yaygınlaşmamıştı.

Ayaklarımız, sadece tarihin yakın zamanları için yere basıyor... MÖ 2000'li yıllardan itibaren gelişen hareketlenmeler hakkında bilgimiz daha çok. "Kara" sözcüğü 2000'li yıllardan sonra belirginlik kazanıyor. Vedic dininin etkisiyle Hindistan'da ve Kâşû'ların etkisiyle Sümerya'da... Hititlerde ve Fenike'lilerde... İbrani'lerde ve Mısır'da... "Kara" sözcüğünün ilk kullanıldığı yer ve asıl kaynağı Mısır... Antik Kemet devleti...

MÖ 2000'li yıllara kadar Orta Asya'da yaşayan arkaik toplumların belleğinde "kara" sözcüğü yok. Onlar "Kara" adı verilen kutsal ışığın Orta Asya'yı bir güneş gibi aydınlatması için yiyor-ıçıyor, bekliyorlar... Dravidyanları, Sümerleri, Hititleri ve Fenike'lileri... Yani Ön-Türkleri... Veya Türklerin hamurunu oluşturan buğday, mısır, arpa ve yulaf ununun tanrı Ak-Ana tarafından karılıp hamur haline getirilmesini... Mayalanarak bir güzel kabarmasını ve Türk topluluğu olarak ortaya çıkmasını...

"Kara" sözcüğü Orta Asya'ya somut ve yoğun bir göç dalgası olarak girmedi. Yayılımı, belli belirsiz "sis" dumanı gibiydi... Veya kimi bölgelere düşen yağmur çiseleri... Arıların çiçek açan ağaçların tozlaşmasına hizmet etmesi gibi bir süreç yaşandı... Orada, burada veya şurada... Ve farklı anlamlarda... "Kara" sözcüğü zaman içinde yaygınlaştı... Yoğunlaştı ve anlam derinliği kazandı.

"Kara" sözcüğü kime ait? Bu soruya çağımızın "millet" terminolojisiyle cevap veremeyiz. Kutsiya topraklarını ve o toprakların üzerinde yaşayan insanları düşünmek zorundayız. Geniş Orta Asya topraklarının nehirlerine, dağlarına, çöllere ve şehirlerine "kara" ön takısını getiren topluluklar Fenike'liler, Hititler, Sümerler, Elamlar ve Dravidyanlar... Kısaca, tüm Kutsiyalı'lar... "Kara", bir renk türü... Ve "kara", "toprak parçası" anlamında... Ama aynı zamanda "kutsiyet" demek... Tanrı demek veya tanrının ruhu... Krallar ve pîrler bir taraftan "kara" lakabını kullanırlarken diğer taraftan topografik coğrafya şekillerine bu adı veriyorlardı. Kara, gözümüzün gördüğü her yerde idi ve kulağımızın işittiği her seste, her kelimedede...

Tarihçiler Türk adını "yazısal" olarak eski Çin kaynaklarında MÖ 500 yılına kadar götürüyorlar. Demek ki bir kabile tarih öncesinden seslenerek "biz buradayız" diyerek oldukça güçlü bir sinyal vermiş. Ama olaya nasıl bakacağız?

- Kayıtlarda ilk Türk kelimesi MÖ hangi tarihte geçti, diye mi?
- Türk kelimesiyle ilintili ve Türk kelimesine benzer kelimeler hangileridir, diye mi?
- İlk Türk topluluğu, ilk Türk kabilesi veya klanı hangisidir, diye mi?
- Türk dediğimiz insanların kafatası yuvarlaklığı, göz çukuru genişliği, beden yapılarının dolgunluğu, dudak yapısı, saç ve deri rengi nasıldı, diye soru sorarak mı?
- Türklerin yer aldığı haploid² grupları hangileridir ve bu gruplar hangi coğrafyada yayılım göstermiştir, sorusuyla mı?

² Haplo adı verilen gruplar 30.000 yıl önce ortaya çıkmış. Etnisitelerin henüz oluşmadığı bir zamanda. Türklerin MÖ 3000'li tarihlerde çeşitli haplogrupların bir araya gelmesiyle oluştuğu düşünülüyor.

- İlk merkezî Türk devleti ne zaman kuruldu, diye sorarak mı?
- Antik toplumların dilinde günümüz Türkçesinde de kullanılan kaç kelime vardı ve en çok Türkçe kelimeye hangi topluluklar sahipti, merakıyla mı?

Münferit olarak ele alındığında bu soruların hepsi geçersiz, fakat aynı zamanda hepsi gerekli... Tekli faktör üzerinden gidersek, Türklerin tarihini MS 500 itibariyle Göktürklerden başlatmamız gerekiyor. "Kayıtlanmış Türk" kelimesiyle başlatırsak MÖ 500 tarihini temel almalıyız. "Türk" kelimesiyle ilintili sözcükleri dikkate alırsak MÖ 2000'li yıllara ulaşıyoruz. Türkçe kelime sayısı fazla olan toplulukları ön plana çıkarırsak Sümerya'yı anavatan ilan etmemiz gerekir. Türk sözcüğüne benzeyen kral veya kabile isimlerini temel alırsak Hititleri hatta Mısırlıları dahi Türk saymamız icap ediyor... Derine dalınca, milattan önceki üç binli yıllara ulaşıyoruz. Evreni var eden bir yaratıcının olduğunu ve bizim de kendisine karşı sorumlu olduğumuzu ilk akl eden, ilk irade sahibi Hz. Âdem eğer MÖ 10 binli yıllarda bu sorumluluğu üstlenmişse kendisine ulaşmaya çok kalmadı demektir. Rahatlıkla Türklerin Hz. Âdem'in kabilesinden geldiğini iddia edebiliriz... Ve bu görüş çok da yanlış sayılmaz.

Milattan sonra altıncı yüzyılda "birden bire" Göktürkler diye bir devletin ortaya çıktığını görüyoruz. "Merkezi bir devlet" altında iktidara gelen ilk Türk topluluğu... Fakat Türkler o tarihe kadar büyük ve etkili bir devlet kuramamış olsalar da kabileler halinde milattan önceki zamanlarda dahi Orta Asya'da varlar ve biliniyorlar. Bununla birlikte Orta Asya'nın "aborjinleri" veya "mağara adamları" değiller... Yani, oraya 40 bin yıl önce göç eden ilk Afrikalılar veya Batıdan yani Karadeniz'in kuzeyinden göç eden Kro-Magnon tipler... Türkler Orta Asya'yı muhtemelen MÖ 2000'li yıllardan itibaren "yurt" olarak kullanmaya başlamışlar fakat "karakızıl" veya "kara-magnon" adı verilen tiplerin ikameti belki Hz. Âdem'den önce...

MÖ 2500'lü yıllara bakalım... Güneydoğu Anadolu bölgesinde Hürriyan adlı bir topluluk var. Kaynaklarda Urartu ve Huriyan dillerinin birbirine yakın olduğundan söz ediliyor. Huriyan devletinin içinde ise Turukku adlı bir kabile varmış ve bu kabilenin Türk olduğu belirtiliyor...

Sümerlerde, Hititlerde, Hazar Denizi kıyılarında ortaya çıkan ve Türk olduğu iddia edilen bu tür kabilelere Ön-Türkler adı veriliyor... Yani bir tür "protoplazma" veya "ilk oluşum"...

Fakat Turukku'lar mantar gibi yerden bitmediğine, onların da dayandığı ve tarihsel sürekliliği olan bir soy olduğuna göre... Ve aynı tarihlerde Sümerlerde de Türk izlerine rastlanıldığına göre... Hazar Denizi kıyılarında ve İndus Vadisi'nde de...

Ön-Türk kabilelerinin sayısını; adında "Türk" sözcüğü geçsin veya geçmesin, sayamayız... Yani o kadar çoktur. Ve daha da önemlisi, onlar büyük ölçüde Türkçe olduğunu kabul ettiğimiz sözcüklerle konuşmalarına karşın acaba kendilerini ne ölçüde "Türk" sayıyorlardı? Büyük ihtimal, saymıyorlardı... Çünkü böyle bir tanımlama yoktu. Genellenmiş "kabileler üstü" adlandırmalar büyük kabilelerin birleşmeleriyle ortaya çıktı. MÖ 2000'li tarihlerde Türkçe konuşan Ön-Türk kabileleri Kaşu'ların, Hitit'lerin, Fenike'lilerin, Harapa'ların, Elam'ların sadık vatandaşlarıydılar. Ve o krallıkları "kendi öz devletleri" olarak görüyorlardı. Ayrışmaları ve yeni bir doğuş olarak ortaya çıkmaları için iki bin yıl devam edecek, çok uzun bir oluşum süresine ihtiyaç vardı...

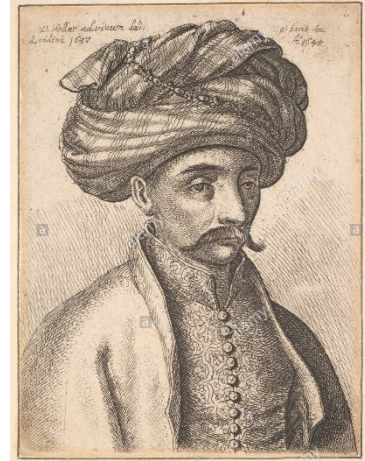
Eğer durum böyleyse...

Türk adıyla ilintili gibi gözüken onlarca kelimeyi karine sayarak “o topluluklar da Türk idi” dememizin fazla bir anlamı yok... “Konuştukları dilde günümüz Türkçesinde de kullandığımız çok sayıda Türkçe kelime vardı” cümlesi anlamlı, fakat “Türk’üler” iddiası ne yazık ki, oturmuyor... Tırnak içinde söylüyorum, “*Konuştukları dilde, günümüzde de kullandığımız Türkçe kelimeler*” hangi dilde yok ki... Farsçada, Arapçada, Irakçada, Urdu dilinde, Sanskritçede, Suriyecede, İbranicede, Afgancada... Ve Ermenicede... Bir kimliğin ortaya çıkmasını kullanılan ortak Türkçe kelimeler açıklamaya yetmiyor. Güçlü bir liderlik, önderin yönetmekte olduğu topluluğa somut bir ad vermesi, örgütlenme, dilde kullanılan sözcüklerin hâkim karakteri, insanların ortak davranış kalıpları, ortak inançlar, paylaşılan sevinçler ve üzüntüler... Bütün bunlar mısır, buğday, arpa ve yulaf unundan yapılmış “yaş hamuru” güçlü bir liderin kimliğiyle “ekmek” haline getiriyor ve üst kimlikleri ortaya çıkarıyor.

Kelimeler aslında zihin bulandırıcı... Herkes kendisini rahatlatan “anlamın” peşinde... Benimsiyor ve onunla başını hoş tutuyor.

Türk sözcüğüyle ilintili ne kadar çok kelime var...

Thrak, Trak, Targita, Tyrkae, Turukha, Tarkan, Turuşka, Turki, Turukku, Togharina, Tokarak, Tokar, Toker, Toorkes, Tukarak, Tograk, Tugarak, Togharak, Togarmah, Garmah, Tukrik, Tarı, Ograk, Ugrak, Tokariyan, Terah, Törük, Türük, Tarık, Türeyük, Türüt, Türedi, Sogdak, Sugdak, Sartak, Togaristan, Turkoman, Garaman...

Şekil 1. Kara kafalı Türk

Bilim insanları, dilin 100 bin yıldır var olduğunu söylüyorlar.

Yani “sözün”... Milattan önce 10 bin yıl öncesine kadar “dil ailelerinin” sayısı oldukça sınırlıydı. Milattan önce beş binli yıllardan itibaren diller farklılaşmaya, ayrılmaya başladı. Nedeni göçler ve coğrafya... Turki, Turukku, Togharina, Tokarak veya Tukarak gibi kelimelerin tümünde K ve R harfleri var. Önce veya sonra gelmesi önemli değil... K ve R veya R ve K harfleri “kara” sözcüğüne işaret... Ön-Türk olarak adlandırdığımız kavimler kendilerini hep “kara” sözcüğüyle ifade ediyorlardı. Nedeni Kara’nın Yüce Ruh’a işaret etmesi... Ve bu mefhumun kaynağı Mısır... Şimdi “Turk” sözcüğüne daha kolay mana verebiliriz. Turk, “Ra’nın ruhu Tu” demek... Veya Ra’nın ruhu Ta... Ra’nın ruhu Te, To, Tao...

“Kara” sözcüğü Orta Asya topraklarına dört bir koldan nüfuz etti... Hititler, Hurriler, Tokaraklar, Sümerler ve Elam’lı göçerler aracılığıyla... Dravidyan, Budist ve Hinduların dua ve zikirleriyle... Sözün özü, Kutsiya topraklarında yaşayan tüm kara renkli insanların sergilediği marifet bilgisiyle... Kara’yı kutsayan ve önemseyen söylemlerle...

Günümüzde Almanların Türkleri hafife almak için kullandıkları *schwarzer kopf* veya “kara kafa” ifadesi bizi hiç rahatsız etmiyor. Evet öyleyiz... Kafamızın hem dışı, hem de içi kara... Fakat “kara” sözcüğünün anlamı onların bildiği değil...